

Voorzitter: I. Huitema (PvdA)

Namens de raad: J. Jones (GL), J. van Veen (PvdA), T. Rustenbiel (D66), T. van Zoelen (PvdD), J. Huisman (SP), I. Jacobs (VVD), W. van Heteren (S&S), L. Dwarshuis (CU), J. de Haan (CDA), M. Hekert (PvHn), K. Blauw (PVV)

Namens het college: C. Bloemhoff (wethouder)

Namens de griffie: W. Bierman

Economische agenda Nij Begun

00:15:17

Voorzitter: Het is 18.30u, dus we gaan beginnen. Welkom allemaal bij deze meningsvormende sessie over de collegebrief van de Economische Agenda Nij Begun. Tijdens deze meningsvormende sessie wordt de raad in gelegenheid gesteld om een reactie te formuleren op de Economische Agenda zoals deze 6 maart is gepresenteerd. We beginnen deze sessie met een korte toelichting van wethouder Bloemhoff. Bij deze.

00:15:40

Wethouder Bloemhoff: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, een woord vooraf hoe we dit moeten plaatsen. Dan wil ik wat over het proces zeggen en daarna de zienswijze toelichten. Allereerst vind ik het van belang om te benadrukken dat we nog elke dag bezig zijn met de versterking, het herstel en de schadeafhandeling. Zolang er nog kinderen in een wisselwoning zitten te wachten tot ze weer terug kunnen naar een nieuw of gerenoveerd eigen huis moeten we daar oog voor houden. Dan heeft u recent de Sociale Agenda besproken. We bespreken vandaag de Economische Agenda. Ik wil stilstaan bij het verschil daartussen. De Sociale Agenda is wezenlijk anders dan de Economische Agenda.

00:16:27

Wethouder Bloemhoff: Ik denk dat ik niemand hoeft te vertellen dat de economie veranderlijk is en dat de innovaties snel gaan. Ik denk dat het handelen van de heer Trump afgelopen week ook weer laat zien - met tarieven - wat er in de wereld allemaal kan gebeuren. Met andere woorden: we kunnen nog minder dan in het sociale domein voorspellen hoe de economie over tien, twintig of dertig jaar er voor staat. Een ander belangrijk verschil met de Sociale Agenda is het belang van private partijen daarbij - bij de sociale agenda is dat ook onderwijs - vooral ondernemingen. Ook het feit dat de overheden, de ondernemingen en het onderwijs het echt samen moeten doen om uiteindelijk langjarig resultaat te houden.

00:17:09

Wethouder Bloemhoff: Dat zijn twee dingen die ik vooraf wil aangeven. Het is ook belangrijk om het daarin te duiden. Als ik kijk naar de brief aan de raad, bevat die enerzijds de consultatie van de kwartiermaker zelf aan de raden, staten en AB'S. Die vraagt ook om een reactie van de stem van de provincie Groningen. Al die reacties - de zienswijzen die de raden, staten en andere partijen kunnen indienen - worden gebundeld en zullen leiden tot de finale versie. Enerzijds het verzoek van de kwartiermaker - kom met zienswijzen - en anderzijds heeft het college ook zelf een zienswijze gegeven op de concept Economische Agenda. Ik wil daar een paar dingen uitlichten.

00:17:55

Wethouder Bloemhoff: Het college van de gemeente Groningen is heel positief over de Economische Agenda. Wij zijn heel trots dat het team van Klompier in hele korte tijd dit tot stand heeft gebracht. Het is wat later begonnen dan Team Nijboer, maar heeft een flinke inhaalslag gemaakt. Voorzitter, ik merk dat ik wat gestoord word aan de linkerkant. Dank. Dat is in de eerste plaats. Er is ook heel veel overlap te zien tussen de Economische Agenda voor Nij Begun en onze eigen Economische Agenda: de focus op digitale economie, de focus op gezondheidseconomie en energie, wat ook onze speerpunten zijn. Er is ook een mooie toevoeging, namelijk vrijetijdseconomie - waar wij als college recent een brief over hebben geschreven - wat enorme kansen biedt.

00:18:44

Wethouder Bloemhoff: Het Masterplan Campussen krijgt er een rol in. Er is ook aandacht voor het thema arbeid. Volgens mij is dat een thema waar uw raad eerder wat over heeft gezegd, met name over de inclusieve arbeidsmarkt en dat het werk moet bieden voor verschillende niveaus. Wat ik ook nog van belang vind, is dat de Economische Agenda een agenda is van twee snelheden. Groningen zit in de provincie Groningen. We hebben Noord-Drenthe, maar de economie is niet hetzelfde. Waar de Sociale Agenda veel meer gelijkenissen vertoont, vertoont de Economische Agenda dat niet. Oost-Groningen heeft echt een andere snelheid en moet echt een been bijtrekken. Daar moet de Economische Agenda bij helpen. De stad is veel meer een internationale plaats, is veel meer een hoofdstad van Noord-Nederland.

00:19:37

Wethouder Bloemhoff: Oftewel: team Klompier heeft gekozen voor die twee snelheden benoemen in het stuk. Daardoor zult u misschien ook lezen dat sommige dingen misschien minder relevant zijn voor ons daily urban system - stad en de regio eromheen - maar wellicht heel belangrijk voor Oost-Groningen, bijvoorbeeld het masterplan voor de winkelcentra. Met andere woorden: ook met die blik moeten we het lezen. Wij staan vierkant achter de uitvoeringsstructuur die gekozen wordt, omdat de drie O's het samen moeten doen. 100 miljoen lijkt veel, maar we moeten het ook loskrijgen van privaat kapitaal. Het is heel belangrijk dat ook de onderwijsinstellingen mee investeren om uiteindelijk de verdubbelaar of misschien wel de vertripelaar daar op in te kunnen zetten. Dat moet het op lange termijn opleveren.

00:20:27

Wethouder Bloemhoff: Gedeelde zeggenschap en verantwoordelijkheid staan wij heel erg achter, maar ook publieke verantwoording. Dat zit in de GR die wordt voorgesteld. Een paar kanttekeningen die we ook hebben benoemd: arbeid als voorwaarde voor succes op alle niveaus. Wat we ook hebben meegegeven in de zienswijze is dat we permanent aandacht voor moeten houden voor de andere maatregelen in Nij Begun die ook economische implicaties hebben, bijvoorbeeld maatregel 35, maar ook netcongestie. Als netcongestie niet wordt opgelost, zeg ik wel eens: dan kun je de mooiste plannen hebben, maar dan krijgen we ze niet gerealiseerd.

00:21:05

Wethouder Bloemhoff: Met andere woorden: we dringen er bij het Rijk op aan dat wij

prioritair worden aangepakt, dat we op andere fronten ook op één staan bij de uitrol van nieuw beleid, dat de Tweede Kamer de voortgang op het inlossen van de ereschuld bewaakt en ons volhouden aan de agendadoelen en de brede welvaart. Tot slot: het gaat niet om dertig jaar, maar laten we zorgen dat er na dertig jaar een regio staat die zo groeit en bloeit dat we op termijn die extra middelen niet meer nodig hebben. We zijn positief met een aantal aandachtspunten die we in de brief hebben verwoord. Daar wou ik het bij laten, voorzitter, voor nu.

00:21:51

Voorzitter: Dank u wel, mevrouw Bloemhoff. Deze meningsvormende sessie heeft vooral tot doel om, als u dat wenst, tot een gedragen reactie te komen op de Economische Agenda zoals deze nu aan de Groningse en drie Noordelijke Drentse Raden voorligt. Dit nadat eerder reactie vanuit de raden gevraagd is op de formulering van de doelen van de Economische Agenda. Tot en met 25 april aanstaande is het tijd om een reactie aan te leveren bij de kwartiermaker van de agenda. In juni 2025 wordt de Economische Agenda definitief vastgesteld. Dan kunnen we nu over naar de input van deze raad. Welke fractie wil hiermee beginnen? ChristenUnie. We hebben voor de helderheid allemaal 3 minuten.

00:22:31

De heer Dwarshuis: Dank u, voorzitter. Ook de ChristenUnie is erg blij dat het programma er ligt. Er is inderdaad veel werk verzet in korte tijd. Voorzitter, wethouder heeft al wat voor mijn voeten weggemaaid. We zien deze - naast de punten die het college inderdaad duidelijk opschrijft bijvoorbeeld over netcongestie als randvoorwaarden - die twee snelheden als een heel belangrijk onderdeel van dit plan, waar het ook wel eens anders is geweest dat we hebben gezien in Nederland dat grote programma's zich richten op grote kennisinstellingen, op grote bedrijven die de capaciteit hebben en de knowhow hebben om bijvoorbeeld subsidies of fondsen aan te schrijven.

00:23:13

De heer Dwarshuis: We hebben in het verleden ook gezien dat het voor mkb'ers, voor kleinere ondernemers, voor dorpen, voor mensen die minder de weg in die regelgeving kennen op achterstand worden geplaatst. Daarom is het goed dat we op twee snelheden inzetten. Wat onze partij is het ook verstandig dat we inzetten op groot en klein, dat er zo weinig mogelijk regeldruk is, dat we specifiek in deze Economische Agenda aandacht hebben voor hoe maken we het werkbaar en makkelijk voor bijvoorbeeld kleine ondernemingen om mee te doen. Voorzitter, we zijn ook blij dat om te zien dat er gewerkt wordt richting een gemeenschappelijke regeling, dat we democratisch borgen hoe we dit langjarige traject kunnen volgen als lokale overheden en regionale overheden. Dat is in het verleden, bijvoorbeeld bij de regionale energiestrategie, een stuk minder goed uitgewerkt.

00:24:16

De heer Dwarshuis: Wij zijn blij met deze plannen. Ik heb nog een vraag aan het college. Ik meen te lezen in het stuk dat we tweemaal gaan evalueren: één keer halverwege en één keer aan het eind. Is het college het met ons eens dat het misschien wat aan de lange kant is en of we niet beter kunnen kiezen voor een evaluatiemoment elke tien jaar?

00:24:40

Voorzitter: U hebt een interruptie van GroenLinks.

00:24:47

Mevrouw Jones: Dank u wel, voorzitter. Naar aanleiding van de woordvoering van de heer van de ChristenUnie vroeg ik mij af of hij met mij eens is dat we de Staat van Groningen ook kunnen gebruiken waar jaarlijks geëvalueerd wordt. Dat zal niet jaarlijks over alle aspecten zijn van alle agenda's. Die mogelijkheid ligt vooral bij de Tweede Kamer, maar wij kunnen ons als raad natuurlijk proactief opstellen. Bent u dat met mij eens?

00:25:13

De heer Dwarshuis: Dank u, voorzitter. Volgens mij is dat een hele goede manier om ervoor te zorgen dat je niet te veel tijd stopt in het in het volgen, het evalueren en monitoren. Het lijkt mij een goede suggestie.

00:25:29

Voorzitter: Helder. Dan kunnen we naar de volgende fractie. Volgende woordvoering? Bijdrage? SP.

00:25:41

De heer ?: Voorzitter, dank. De doelstelling van de Economische Agenda is dat over dertig jaar een economie is gecreëerd in dienst van een brede welvaart met een gezonde natuur, bruisende cultuur en een veerkrachtige samenleving. Wij zien het voorliggende als een redelijke aanzet en ondersteuning van de zienswijze van het college zoals aangegeven in de brief van 6 maart. We willen wel opmerken dat we een aantal zaken missen in de Economische Agenda. Zo wordt naar onze mening onvoldoende gesteld dat bedrijven geworteld dienen te zijn in de regio en zich verantwoordelijk moeten voelen voor de werknemers. Als SP zouden we graag zien dat de agenda op een aantal punten word aangescherpt.

00:26:25

De heer ?: Een goede kwaliteit van arbeid: dit betekent goede arbeidsomstandigheden, een eerlijke beloning en werk met perspectief. Bedrijven moeten aantoonbaar investeren in de gezondheid en het welzijn van hun medewerkers als ze in aanmerking willen komen voor subsidie. Eerlijk naar mens en planeet: we willen bedrijven die verantwoordelijkheid nemen voor zowel hun werknemers als voor de impact die hun activiteiten hebben op het milieu. Een toekomstgericht beleid: bedrijven moeten een visie hebben voor de toekomst, waarbij ze rekening houden met de noodzakelijke transitie en de gevolgen voor hun medewerkers. Werknemers moeten daarbij verzekerd zijn van zeggenschap, perspectief en zekerheid.

00:27:03

De heer ?: Plannen daarvoor kunnen een subsidievoorwaarden zijn wat ons betreft. Verder zouden we graag zien dat kleinschalige initiatieven vanuit de inwoners, zoals bijvoorbeeld het opzetten van een dorpswinkel of een rijdende supermarkt, een plek krijgen in de Economische Agenda, omdat dit ook een bijdrage levert aan de sociale structuur in de gemeenschap en kan leiden tot meer bedrijvigheid in het dorp en de directe omgeving. Dat was het wat mij betreft.

00:27:28

Voorzitter: Dan heeft u nog een interruptie van de VVD.

00:27:31

Mevrouw Jacobs-Setz: Dank u wel, voorzitter. Ik ben benieuwd. Als je de naar de investering kijkt in de Economische Agenda en wat de bijdrage in de sociale structuur is, heeft de SP dan bedacht hoe de scheiding van de Sociale en de Economische Agenda is, als u het bijvoorbeeld over een rijdende supermarkt heeft?

00:27:53

De heer ?: Wij zien het niet als vrijwilligerswerk. We zien het als het werkelijke bedrijvigheid die ontstaat. In het verleden hebben we gezien dat in veel dorpen al dit soort zaken zijn weggevallen, waardoor de sociale structuur is weggevallen. Het kan elkaar versterken. Het versterkt de Sociale Agenda en de Economische Agenda voor mijn gevoel.

00:28:16

Voorzitter: VVD heeft een vervolgvraag.

00:28:19

Mevrouw Jacobs-Setz: Ik denk dat ik mijn vraag verkeerd heb gesteld, dus excuus. Ik had het volstrekt niet over vrijwilligerswerk. We bespreken nu de Economische Agenda. Dan gaan we geld steken in de economische doelen zoals we die in de agenda hebben vastgesteld. Dan zegt u: dat is versterking van de sociale structuur. Zou het dan gefinancierd moeten worden uit de Sociale Agenda of uit de Economische Agenda? Heeft de SP daar ook een mening over of vindt u dat het geregeld wordt en dan maakt het niet uit uit welk potje het komt?

00:28:51

De heer ?: Het opzetten van een dorpswinkel is een economische activiteit. Een rijdende buurtsuper is een economische activiteit, dus ons gevoel uit de Economische Agenda.

00:29:04

Voorzitter: Dat was ook het einde van uw betoog? Helemaal goed. Dan kunnen we over naar de volgende woordvoering. Partij van de Arbeid.

00:29:21

De heer Van Veen: Nu we spreken over de Economische Agenda van Nij begun begint het bijna een klassieker te worden - maar ook nu zien we dat als de uitwerking van de governance - dat het wat de PvdA betreft echt nog wel minimaal is. Er wordt nu gesproken over een adviescommissie, maar we maken ons wel zorgen dat we daarmee te weinig invloed hebben. Juist dat is zo belangrijk om te zorgen dat deze Economische Agenda echt van de Groningse inwoners gaat zijn. Juist in deze agenda, waar veel nog zo abstract is, waar de echte keuzes op een aantal onderdelen nog niet gemaakt moeten zijn, moeten we dat goed borgen.

00:29:53

Voorzitter: Een interruptie van VVD.

00:29:55

Mevrouw Jacobs-Setz: Dank, voorzitter. Dank, Partij van de Arbeid, dat ze dit vertellen over de invloed van de volksvertegenwoordiging. Dat puzzelt mijn fractie

ook. Van de andere kant: als u de volksvertegenwoordigers aan het stuur wil zetten, hebben we het wel over 450 mensen met alle Noord-Drentse gemeentes. Deelt u met mij de zorg dat het misschien wel heel ingewikkeld zou zijn om er met elkaar uit te komen? Dat heb je in het NPG ook gezien. We hebben ook gezien wat een enorme versnippertheid dat oplevert. Mijn fractie zoekt naar een methode - of dit het is, weet ik niet - waar we juist dat kunnen voorkomen. Hoe kijkt u daar tegenaan?

00:30:35

De heer Van Veen: Volgens mij moeten we het op een bepaalde manier getrapt doen, dus misschien een aantal daarvan selecteren. Als je eenmaal mensen geselecteerd hebt, moet je Niet een adviescommissie doen, maar je moet meer gewicht geven.

00:30:46

Voorzitter: ChristenUnie had hier ook nog een vraag over.

00:30:48

De heer Dwarshuis: Dank u, voorzitter. Ik snap de behoefte van de Partij van de Arbeid wel. Ziet de Partij van de Arbeid, net als ik, tegelijk de spanning dat dit de verantwoordelijkheid is van het Rijk en dat die natuurlijk democratisch vertegenwoordigd zijn in de Tweede Kamer? Als we heel veel lokale beslissingsbevoegdheid naar ons toe halen, gaan we deels misschien op de stoel gaan zitten van de landelijke politiek.

00:31:13

Voorzitter: Partij van de Arbeid.

00:31:15

De heer Van Veen: Het gaat hier over een ereschuld die richting de Groningers ingelost moet worden, dus het is ook niet gek dat je de Groningers daar meer over laat beslissen. Ik denk dat de Tweede Kamer dat volgens mij ook wil, want op een heel aantal delen binnen het gasdossier zien we ook dat ze juist die bevoegdheden voor een deel hier leggen. Volgens mij moet dat prima kunnen.

00:31:32

Voorzitter: De VVD nog.

00:31:33

Mevrouw Jacobs-Setz: Dat resoneert nog even wat na, voorzitter. Excuus. Bedoelde u dat u volksvertegenwoordigers ook in de adviescommissie wil hebben, maar al dichter aan het stuur? Of denkt u aan politieke vertegenwoordigers, collegeleden? Hoe kijkt u naar de continuïteit van het programma als we hier een programma neerzetten voor dertig jaar en een gemiddelde looptijd hier in de raad al met moeite vier jaar looptijd is? We zetten een programma neer voor dertig jaren met een governance.

00:32:02

Voorzitter: Partij van de Arbeid.

00:32:04

De heer Van Veen: Dat zijn dingen waar je goed met elkaar in gesprek over moet. Daar heb ik ook niet één, twee, drie een antwoord op, dus die ga je nu ook niet meteen van me krijgen. Ik denk alleen wel dat de huidige vorm te minimaal is. Dat

weet ik wel. Mijn voorstel is dat we als volksvertegenwoordigers zelf wat meer regie zouden moeten nemen en idealiter zelf ook met elkaar dat gesprek over voeren en met een voorstel kunnen komen, wellicht ondersteund door de griffier, door een extern bureau, door experts die hier veel van af weten, om juist ervoor te zorgen dat we dit goed voor elkaar gaan krijgen met elkaar.

00:32:34

Voorzitter: CDA.

00:32:37

De heer De Haan: Voorzitter, er heeft toch al een extern bureau hiernaar gekeken en die is toch tot dit advies gekomen? Of lees ik dat verkeerd?

00:32:41

Voorzitter: Partij van de Arbeid.

00:32:43

De heer Van Veen: Ja, alleen het is toch wel een beetje: wie betaalt, bepaalt. Dit bureau is wel direct opdracht gegeven door de kwartiermakers. Ik weet niet of de opdracht voor dit bureau was: kijk hoe je die governance specifiek voor de Raden en Staten goed kan borgen. Volgens mij hebben zij primair gefocust op hoe je dit in zou kunnen richten. Wat mij betreft zouden we echt meer die nadruk op die Raden en Staten moeten leggen. Ik denk ook als je een ander bureau vraagt dat je zomaar op een andere conclusie uit zou komen.

00:33:14

Voorzitter: U moet nu verder met uw woordvoering gaan.

00:33:18

De heer Van Veen: Mijn computer is zelfs gaan slapen, zolang we het hier over gehad hebben. Als het over de inhoud gaat, wil ik kort over de generieke inzet spreken en daarna over de thematische. Als het over de generieke gaat: dank aan het college voor het opstellen van de zienswijze. Goed om te zien dat zij ook de visie van de raad delen die vorig jaar uitgesproken werd van VVD tot PvdA, dat werkgelegenheid van zo'n belang is voor het verhogen van die brede welvaart binnen dit economisch programma dat het meer aandacht moet krijgen. Wat ons betreft zou het nog steeds goed zijn als dat zesde doel toegevoegd wordt. We hebben nu een reactie van de heer Klompien gehad dat hij voornemens is om dat niet te doen.

00:33:52

De heer Van Veen: We zullen daar wel aandacht voor blijven vragen, want we denken dat het enorm gaat helpen. Juist in deze tijden waarin het kabinet het minimumloon weer niet verhoogd heeft, waarin de mensen erop achteruitgaan. Juist dan willen we dat inclusieve en goede werkgeverschap hebben. Dan nog over de thematische inzet. Die vijf onderwerpen die voorgesteld zijn, steunen we. Als het om die vrijetijdseconomie gaat, waken we er als PvdA wel voor dat we hierdoor niet een soort van inflatie op de vrije tijd krijgen en dat alles duurder wordt en uiteindelijk alleen maar leuke activiteiten voor de happy few met veel geld hebben. Als we willen dat de Groningers hiervan profijt hebben, moeten we zorgen dat er ook gratis vermaak is.

00:34:28

De heer Van Veen: Mooie kerken waar je gratis naar binnen kan, wandelpaden langs diepen en maden, goedkope campings en zo kan ik nog wel doorgaan. Ook de koppeling met cultuur vinden we daarin belangrijk. Kunst en cultuur voor jong en oud, waarin we onze oude verhalen en tradities in ere houden of juist nieuwe verhalen vertellen. Tenslotte nog een korte afronding over de healthy eating en de zorg. Wethouder Bloemhoff begon net over Trump. Als je kijkt naar Covid zien we het belang dat we als Europa op onderdelen zelfvoorzienend zijn. Zorg zou wat ons betreft niet alleen moeten gaan om gezondheidsdata en biomedische technologie, maar ook de basis op orde. Oftewel: hier produceren wat we nodig hebben in de zorg. Daar laat ik het bij.

00:35:10

Voorzitter: Volgende woordvoering van D66.

00:35:13

De heer Rustebiel: Dank, voorzitter. Ik denk dat de heer Klompier en zijn team knap werk hebben geleverd door de Economische Agenda op deze manier op te leveren in best wel korte tijd. Ik weet ook dat ze echt heel veel partijen hebben gesproken. Daar is veel werk in gaan zitten. Meest opvallend vind ik - wat de wethouder ook constateerde - is dat er een groot abstractieniveaoverschil is met de Sociale Agenda. Bij de Sociale Agenda hebben we concrete maatregelen besproken. In de Economische Agenda ontbreekt dat nog. Ik vind dat aan de ene kant logisch, maar aan de andere kant denk ik ook: Nij Begun is wel gewoon één programma.

00:35:49

De heer Rustebiel: Ik ben benieuwd hoe dit nu verder gaat als het wat concreter wordt. Het staat nu ook zo opgeschreven dat het moeilijk is om er mee oneens te zijn. Het is nog even wachten op de volgende stap. Het is goed dat de hoofdlijnen van het bestaande economische beleid terug te herkennen zijn. Economisch beleid is lange termijn. Het zou ook heel raar zijn als hier compleet nieuwe radicale plannen in stonden vanuit de langjarige strategie van de provincie en de gemeente. De uitvoering is ook voor ons als volksvertegenwoordigers spannend. We hebben bij het NPV gezien dat er best wel veel macht en invloed naar het lokaal bestuur is gegaan en dat daar de volksvertegenwoordiging een vrij beperkte rol heeft gehad.

00:36:30

De heer Rustebiel: Tegelijkertijd ben ik niet van de school dat elk klein plannetje hier door al die Raden en Staten heen moet. Dan komen we ook niet. We moeten een tussenweg vinden. Misschien moeten wij ook een jaarlijks debat Staat van Groningen hebben in alle Raden en Staten om in de volle breedte te spreken over de voortgang van Nij Begun. Dit is wel heel breed en heel specifiek. Om die plannen hier te bespreken, komen we er ook niet uit. We moeten goede statuten hebben voor de gemeenschappelijke regeling die er komt, want die richten we voor misschien wel dertig jaar op. We moeten echt goed opletten dat we dat nu goed opschrijven.

00:36:59

De heer Rustebiel: Dan de uitvoering. Daar zit ook natuurlijk veel spanning op. We moeten het geld uitgegeven krijgen, maar dat klinkt heel bijzonder. Dat heeft te maken met de middelen, mankracht en plannen die nog niet helemaal concreet zijn. Wij moeten zorgen dat we snel geld uit gaan geven, anders kan er in Den Haag ook

een debat ontstaan waarbij men constateert: ik zie nu al twee jaar lang dat die 100 miljoen niet uitgegeven is. Is die ereschuld op deze manier wel goed belegd in Groningen? Of moeten we er op een andere manier naar kijken? Ik denk dat de lobby richting Den Haag ook iets is van ons als politieke partijen. Politiek is wispelturig. Dertig jaar is lang. We hebben afspraken voor dertig jaar. We hebben een afspraak voor het bedrag.

00:37:33

De heer Rustebiel: Ik denk dat er echt heel veel druk van ons nodig blijft en aandacht om te zorgen dat die afspraken ook blijven staan. Onderliggend aan die Economische Agenda hoort een goede onderwijs infrastructuur, een fysieke infrastructuur, een digitale infrastructuur en ook een infrastructuur waarin de netcongestie op orde moet komen. Anders dan wordt de uitvoering een uitdaging. Dat is ook nog heel erg belangrijk. Tot slot nog een appèl aan ons allemaal om goed Den Haag in de gaten te blijven houden en op de hoogte te houden van wat wij hier van plan zijn en wat wij willen doen. We hebben allemaal richting onze eigen politieke partij ook een rol richting Den Haag.

00:38:11

Voorzitter: Helder. Partij voor de Dieren.

00:38:14

De heer Van Zoelen: Dank. Voor ons ligt Bij Begun, de Economische Agenda. Het is snel tot stand gekomen. Er staan goede en mooie dingen in. Wat wij over de agenda's hebben gezegd van Nij Begun - dat is onze zorg ook met brede welvaart - dat je naar alle thema's van brede welvaart moet kijken, dus ook natuur en milieu en dat het elkaar moet versterken. Daar hebben we met de Sociale Agenda over gehad. Gelukkig zien we ook in deze agenda dat er aandacht voor is. Bedrijven die bezig zijn, kijken naar de natuur en dat versterken en duurzaam ondernemen. Daar liggen wat ons betreft ook kansen. Meer kansen wat nog scherper kan geformuleerd worden dan nu in de agenda staat. Bijvoorbeeld de kansen die wij in Groningen hebben in de landbouw, in de eiwittransitie, in het maken van plantaardige grondstoffen voor de circulaire economie.

00:39:05

De heer Van Zoelen: Dat kan wat ons betreft nog sterk aangestipt worden en bijvoorbeeld ook de veeteelt daar uitwerken. Dat scheelt natuurlijk heel veel voor onze mooie planeet.

00:39:15

Voorzitter: Ik had de punt echt 36 woorden geleden ingeschat, dus excuus. Een interruptie van VVD.

00:39:21

Mevrouw Jacobs-Setz: Dank u wel, voorzitter. Een aantal punten die de Partij voor de Dieren noemt, herken ik in de Economische Agenda. Bent u het ook eens met die vijf uitgangspunten waar wij in dit programma de brede welvaart op baseren? Of bent u het daar niet mee eens?

00:39:37

Voorzitter: Partij voor de Dieren.

00:39:40

De heer Van Zoelen: Die vijf uitgangspunten zijn wij het in grote lijnen mee eens. Je ziet bij de brede welvaart dat altijd de economische factor net iets belangrijker is dan die natuur factor, terwijl je daar uiteindelijk wel de prijs voor gaat betalen. Dat willen we blijven aanstippen als we het hebben over brede welvaart. Wat er wat ons betreft uit kan als doel, is de vrijetijdseconomie. Het lijkt mij onzin om allemaal mensen naar Groningen te willen krijgen. Zeker als het gaat om werkgelegenheid. Wat we nu hebben als probleem met werkgelegenheid is dat er te weinig werk is, dat we juist goed moeten kijken waar we mensen in zetten en dat we moeten kijken: waar liggen de kansen?

00:40:18

De heer Van Zoelen: Daarmee ben ik het ook eens met de SP. Je moet goede werkgelegenheid hebben met goede secundaire arbeidsvoorwaarden. Wat voor ons belangrijk is, is dat er ook gekeken wordt naar mensen met een achterstand op de arbeidsmarkt en dat die ook in die Economische Agenda worden meegenomen.

00:40:34

Voorzitter: Ik zie een tweetal interrupties bij vrijetijdseconomie. D66.

00:40:38

De heer Rustebiel: Dank u, voorzitter. Mijn fractie is juist erg enthousiast over de kansen rondom vrijetijdseconomie. Is de Partij voor de Dieren het met mijn fractie eens dat je bij een agenda voor dertig jaar vaststellen je niet kunt kijken door de bril van de huidige situatie rondom werkgelegenheid, maar dat we juist die langetermijndoelen moeten omarmen en niet moeten denken: dat is op dit moment even lastig?

00:40:57

Voorzitter: Partij voor de Dieren.

00:40:58

De heer Van Zoelen: We zien nu wel in de komende jaren structureel problemen. Ook door de vergrijzing komen we echt handen tekort. Dan is het goed om te kijken: wat ga je doen? Ga je bier serveren op het terras of ga je iets anders doen? We zien ook dorpen leeg lopen. Bijvoorbeeld Abraham's Mosterdmakerij is weg. Je ziet bij kleine dorpjes dat mensen wegtrekken en dat economische bedrijvigheid weggaat. Is het de bedoeling dat we dan extra gaan investeren in die vrijetijdseconomie of gaan we die economische samenhangen in de dorpen versterken, zodat ook die bedrijvigheid en ook die vrijetijdseconomie zichzelf weer opbouwt?

00:41:37

De heer Van Zoelen: Ik denk dat het ook de bedoeling moet zijn van deze Economische Agenda om te kijken: wat speelt er in de dorpen, wat speelt hier in de provincie en hoe kunnen wij - en dat is de bedoeling ook van deze Economische Agenda - Groningen weer sterk maken?

00:41:53

Voorzitter: Graag verder met uw woordvoering.

00:41:55

De heer Van Zoelen: Aandacht voor groene banen vinden wij belangrijk. Er is ook nog een en ander gezegd over de uitvoeringsstructuur. Wij delen ook die zorgen van

zorg dat wij daarbij zijn. Nu komen de burgemeesters in het openbare lichaam en wordt een stichting. Hoe gaat dat precies vormgeven? Wie komen in die commissies te zitten? We zien baanbrekers waarbij we ons afvragen: wie zit er allemaal in die commissie van baanbrekers? Wie komen daar aan het woord? Hebben wij daar als volksvertegenwoordiging ook nog een of andere manier van invloed op? Het gaat over een heel lange periode van dertig jaar. Ik hoor het tien jaar jaarlijks evalueren, maar het is de vraag en aftasten van hoe kunnen wij bij die uitvoering een goede vinger aan de pols houden?

00:42:38

Voorzitter: Kunt u afronden?

00:42:40

De heer Van Zoelen: Moet ik een punt zetten? Dan zet ik een punt.

00:42:42

Voorzitter: Zo direct was het ook weer niet bedoeld, maar ik vind het ook wel goede reactie. VVD.

00:42:48

Mevrouw Jacobs-Setz: Ik mocht niet meer interrumpen van de voorzitter, dus dan doe ik het maar in mijn woordvoering. Wij zijn blij met de Economische Agenda en ook vooral het doel van de brede welvaart en de levensstandaard in Groningen en Noord-Drenthe structureel te verhogen. Daar worden we uiteraard heel blij van. Het geld moet slim en zinvol beschikbaar komen. Daar moet een goed plan voor komen, inclusief bijbehorende governance. Mijn fractie is blij met het voorstel van de governance, waarbij het nog wel wat vaag is. Ik denk dat de invloed vooral via het openbaar lichaam zou moeten gaan. Vooral omdat de wisseling in de volksvertegenwoordigers groot is. Je ziet dat je met ruim 400 volksvertegenwoordigers te maken hebt.

00:43:36

Mevrouw Jacobs-Setz: Als je de brede welvaart in dertig jaar structureel wil verhogen, heb je daar continuïteit voor nodig. Niks ten nadele van onszelf, maar wij zijn nou niet per se van de continuïteit, behalve ik met mijn elf jaar natuurlijk.

00:43:47

Voorzitter: Een interruptie van Partij voor de Dieren.

00:43:50

De heer Van Zoelen: Ik probeer een beetje te begrijpen wat de VVD zegt. Moeten dan de mensen die daar aan het roer zitten, in het bestuur zit of in die stichting daar dan dertig jaar een positie innemen? Of is het misschien ook goed om te weten dat volksvertegenwoordigers kunnen voelen wat in de maatschappij leeft en dat je naar die geluiden luistert? Ik ben benieuwd hoe de VVD die structuur voor zich ziet.

00:44:12

Mevrouw Jacobs-Setz: Er worden me ontzettend veel woorden in de mond gelegd, voorzitter, maar dat is natuurlijk een keuze. Ik heb niet gezegd dat een bestuurder dertig jaar moet zitten. Ik heb gezegd dat ik me het kon voorstellen in de voorgestelde governance van een openbaar lichaam. Ik zou denken dat je de club

van Jakob Klompjen te veel te kort doe als je zegt dat die niet het oor in de samenleving leggen. Ik denk dat het absoluut wel gebeurt.

00:44:34

Voorzitter: Voordat u verder gaat, heeft u nog een interruptie van GroenLinks.

00:44:38

Mevrouw Jones: Dank u wel, voorzitter. Ik vroeg mij af hoe mevrouw Jacobs - toch al goed op weg met één derde van de dertig jaar, met haar elf jaar in de raad - kijkt naar het advies van Berenschot over de Raden en Staten waar volgens mij niet per se in staat dat alle Raden en Statenleden zich actief met ieder besluit moeten bemoeien.

00:45:01

Mevrouw Jacobs-Setz: Nee, daar ben ik dus heel blij mee.

00:01:01

De voorzitter: Dat was een verkoelende onderbreking. We waren wel redelijk op schema qua tijd, dus ik denk dat we nu tot kwart voor acht zitten, maar pin me er niet helemaal aan vast, maar dat zal het ongeveer worden. We zaten in een interruptie van GroenLinks aan VVD. Die was beantwoord. Dan kunt u nu verder gaan met uw woordvoering.

00:01:39

Mevrouw Jacobs-Setz: Wat wij als fractie vooral belangrijk vinden, is dat we de inhoudelijke scherpste ook aanbrengen. De doelen van de Economische Agenda kunnen wij steunen, maar die zijn ook dermate geformuleerd dat je er ook bijna niet tegen kunt zijn. Wij geloven in de criteria die er zijn, baten landen in de regio, innovatief en vernieuwend. Dus niet financieren van het bestaan en er moet een beweging in gang gezet worden. Wat daar heel veel, heel erg belangrijk voor is om dit project en dit traject te laten slagen, is ook goede onderlinge verhoudingen. En die zitten op bestuurlijk niveau, op volksvertegenwoordigend niveau. En dat is voor ons heel belangrijk om in te investeren, want als dat er niet is, zal dat direct een negatief effect hebben.

00:02:20

Mevrouw Jacobs-Setz: En wij hopen ook dat... En dat is bij ons, geloven wij ook in gedisciplineerde aansturing en een sterk mandaat aan het openbaar lichaam waar we als volksvertegenwoordigers controlerend in zijn. Maar we moeten vooral voorkomen dat er heel veel tijd en geld gaat zitten in de ambtelijke aanpak, want uiteindelijk zijn we twee jaar verder na de enquête en er is natuurlijk alleen geld uitgegeven aan ambtenaren en dat is, of ambtelijke capaciteit, dat is niet erg, maar het wordt nu wel tijd om inderdaad geld te laten landen aan de economische projecten in de regio. En dan sluit ik me vooral ook aan bij de woorden van mijn buurman. Die zei van: uiteindelijk is het onze opdracht om dat geld uit te geven en dat geld goed uit te geven.

00:02:58

Mevrouw Jacobs-Setz: Als ons dat niet lukt, geven we twee dingen aan: of we hebben het geld niet nodig, of we kunnen het niet uitgeven. En dan lopen we het risico dat het geld niet onze kant op gaat. En mijn fractie zal alles op alles zetten om het goed verantwoord en economisch, met economisch perspectief te laten landen.

00:03:15

De voorzitter: U heeft een interruptie van de Partij van de Arbeid.

00:03:17

De heer ...: Een paar zinnen terug alweer. Over het feit dat we zo'n openbaar lichaam als raden [onhoorbaar 00:03:24] goed moeten controleren, volgens mij dat heel belangrijk, maar is het niet ook belangrijk dat dat kaders stellen ook echt wel goed doen met elkaar? En doen we dat in de ogen van mevrouw Jacobs nu voldoende met elkaar? Hebben we daar voldoende debat voor?

00:03:35

De voorzitter: VVD.

00:03:36

Mevrouw Jacobs-Setz: Ik denk dat ik mij zorgen maak om met elkaar. Met elkaar zijn wij in Groningen, in de raad van Groningen, maar wij met elkaar, dat zijn twaalf gemeentes, dat is één provincie en dat zijn drie waterschappen. Ik denk dat wij met elkaar amper tot overeenstemming kunnen komen, dus dan moeten we inderdaad met elkaar de kaders stellen. Dan hebben we iemand nodig die voor ons de kaders aangeeft, dan geven we daar akkoord voor en dan geven we op een gegeven moment mandaat, waarbij we goede indicatoren geven waar je aan moet voldoen en daar sturen we en controleren we dan op en dan ben ik ook voor een goede evaluatiestructuur. Maar ik geloof niet in de illusie dat wij met zijn 450 een eenduidige agenda neer kunnen leggen. Dus dan geef je contouren aan. Dan spreek je prestatie-indicatoren af en daar monitor en stuur je op.

00:04:24

De voorzitter: Was u net al door je woordvoering bijna heen, of hebt u ook nog een stuk van uw woordvoering? Dan hebt u nog een vervolgvraag van de Partij van de Arbeid.

00:04:33

De heer ...: Ik denk inderdaad dat het goed is dat je niet met zijn 400 dat zelf gaat bedenken. Dat is niet te doen. Maar ik vind het ook wel heel makkelijk om te zeggen: iemand stelt die kaders op en dan gaan we akkoord. Wat mij betreft, zou daar nog een stapje tussenin zitten, namelijk: met elkaar zijn we het ook eens met die kaders en moet er nog bijgestuurd... En moet daar wel voldoende ruimte voor zijn. En daarvoor is het denk ik wel belangrijk dat die kaders voldoende duidelijk zijn die gesteld worden. En dat vind ik nu bij deze agenda soms wel moeilijk, dat dat volgens mij ook het moeilijk maakt om te zeggen: waar zijn we nou precies met elkaar mee eens? En daarom hebben we dus ook denk ik die extra rol nodig van raden en staten. Ook later.

00:05:03

Mevrouw Jacobs-Setz: Ik denk dat ik dat wel met u eens ben. En dat, ik bedoel ook niet, wij zeggen ja, maar je wijst iemand aan en in een proces maak je afspraken: hoe zorgen we dat u iets opstelt waar wij met elkaar achter kunnen staan? Maar ik ben heel bang voor continue inmenging van raden en staten gedurende het proces. Dus ik zou inderdaad dat op vastgestelde momenten willen doen, omdat ik denk dat we anders echt niet die 100 miljoen per jaar uit gaan geven. En dan constateren we over tien jaar dat we heel veel hebben gepraat, dat heel veel mensen betrokken zijn,

maar dat we nog niet ver zijn met het vergroten van de welvaart in het gebied. En dat is onze opdracht. En ik denk dat we daar kaders voor moeten vaststellen, maar echt mensen aan de gang moeten laten gaan en niet in de wielen rijden. Want ik schaam me hartstikke dood op sommige trajecten wat wij met het NPG-geld hebben gedaan. En dat is mij een lief ding om dat in Nij Begun niet te laten gebeuren.

00:05:56

De voorzitter: Had u nog een interruptie van GroenLinks.

00:05:58

Mevrouw Jones: Dank u wel, voorzitter. Ik vraag mij af waar mevrouw Jacobs, of ze recente voorbeelden heeft van dat de regio het niet eens kan worden. Want vanuit staten en raden en volgens mij ook vanuit de bestuurderskant zie ik eigenlijk de afgelopen jaren juist een hele gecoördineerde aanpak. En dat we dat ook juist met elkaar afstemmen, met soms misschien wel accentverschillen, maar toch, op grote lijnen zie ik eigenlijk heel veel overeenstemming, wat ik eigenlijk heel positief vind. Dus heeft u voorbeelden van waar het uit blijkt dat dat niet zo zou zijn?

00:06:32

De voorzitter: De VVD.

00:06:33

Mevrouw Jacobs-Setz: Toen het NPG-geld naar ons toekwam - en mevrouw Jones, toen sprak ik, hadden we een bijeenkomst op het Zernike, op de mooiste dag, op een zaterdag in juni, de mooiste dag van het jaar - toen waren er allerlei raden. En zeiden, drie raden die zeiden: wij hebben recht op de helft. En ik heb rekenkundig geleerd dat drie keer de helft, dat bestaat niet, niet als je één hebt. En we zijn het nu met elkaar eens omdat we het over grote lijnen hebben. Als we het straks daadwerkelijk over investeringsprojecten hebben, dan maak ik me daar zorgen om. Je ziet nu al dat sommige woordkeuze heel belangrijk is. We hebben het over de campus of we hebben... En dan denken mensen aan de universiteiten naar Groningen, terwijl ik uitleg dat de campus ook in de regio landt. Dat zijn echt heel veel gevoeligheden. Op het moment dat we dan in Eemsdelta gaan investeren, dan wil ik ook dat we dat met elkaar op basis van de kaders goed hebben gedaan.

00:07:22

Mevrouw Jacobs-Setz: En dan kan het zijn dat je in jaar X meer investeert in Eemsdelta en in jaar Y meer investeert in welke gemeente dan ook. Maar het is juist belangrijk dat je daar een koepelorganisatie voor hebt die dat bewaakt en niet de individuele raden en staten. Want ik deel uw mening dat we het nu met elkaar eens zijn. Maar laten we wel wezen, we hebben het nog steeds over de hoofdlijnen en die deugen gewoon.

00:07:43

De voorzitter: Helder. Volgende woordvoering. GroenLinks.

00:07:47

Mevrouw Jones: Dank u wel, voorzitter. Het is even terughalen na de oefening wat er allemaal ook alweer gezegd is, maar ik kan mij grotendeels aansluiten, wij kunnen ons grotendeels aansluiten bij zaken die al gezegd zijn. Er zijn zeker richtingen uitgezet in deze economische agenda, maar nog vele wegen naar die richting, daar is nog weinig keus in gemaakt. Met het oog op waar we hiervoor zijn, namelijk een

gezamenlijke reactie, wil ik wel vast zeggen, en volgens mij hoorde ik dat ook bij meerderen, dat bij de generieke investeringen die viertal en die vijftal die thema's als duurzaamheid, gezondheid, landbouw, dat wij die steunen. Wij zien nog wel wat zorgen en zouden daar graag wat meer ook nog over terugzien. Goed, inclusief werkgeverschap. De SP noemde het al. Maar ook, en dat hebben wij ook bij de sociale agenda gezet, brede welvaart is mooi.

00:08:42

Mevrouw Jones: Dat verbeteren voor iedereen is mooi, maar we willen het juist ook vanuit GroenLinks verbeteren, juist voor de omstandigheden waar mensen zitten die dat het meest nodig hebben en wij zien daar ook - dat wordt vaak gezegd - er is een relatie tussen sociale en economische agenda. Wat ons betreft, mag die soms ook wat strakker zijn. Goed, inclusief werkgeverschap hoort daar wat ons betreft bij. De rol van werkgevers, wij zien dat hier al in de gemeente, bij bijvoorbeeld laaggeletterdheid. Daar hebben ook werkgevers baat bij. Ik denk aan de startkwalificaties voor bijvoorbeeld voortgezet speciaal onderwijs en praktijkonderwijs, dat dat ook een gezamenlijk iets is waar juist ook ontvangers van de gelden van de Economische Agenda in de toekomst ook naar kunnen kijken.

00:09:28

Mevrouw Jones: Dat heeft ook te maken met leefbaarheid en dat kan wat ons betreft goed naar, beter naar voren komen. Aanpak gezondheid, landbouwindustrie. Dat zou ook grote gevolgen kunnen hebben, negatieve gevolgen voor de leefbaarheid. Dus laten we daar met zijn allen scherp op zijn. Dan ons laatste punt, dat gaat over de governance. Wij zien het advies van Berenschot. We weten nog niet hoe de kwartiermaker dat gaat opnemen. Er ligt nu een advies in zijn opdracht, maar een reactie van hem en of van de bestuurders daarop hebben we nog niet. Dus ik denk dat we... GroenLinks zou graag een soort voorbehoud willen maken dat wij echt wel willen weten wat daar gaat gebeuren, voordat wij in de zienswijze zeggen dat wij akkoord zijn met de governance.

00:10:18

Mevrouw Jones: En daarbij opmerkend dat we in de eerstvolgende bijeenkomst van het regioberaad ook juist op dit punt een advies hebben gevraagd van: hoe gaan we dit informatieproces insteken? Dus ik zou willen vragen aan de partijen hier van, kunnen we dat wel noemen, dat we het zien, maar dat we ons nog niet zeggen van: het is allemaal wel prima wat daar gebeurt of niet? Maar dat we dat advies afwachten en dat we dat zo opschrijven.

00:10:45

De voorzitter: U heeft een interruptie van de VVD.

00:10:45

Mevrouw Jacobs-Setz: Dank u wel, voorzitter. De fractie van GroenLinks hoor ik zeggen dat ze graag willen weten wat de kwartiermaker doet met het advies van Berenschot. Wat zou uw advies aan hem zijn?

00:10:56

Mevrouw Jones: Ik constateer dat wij vaak hebben gezegd dat wij als raden en staten in positie gebracht willen worden. Wij kunnen onszelf natuurlijk ook daar in positie brengen. Ik ben het met u eens dat ik niet denk dat wij dingen over moeten

gaan doen of over alle besluiten moeten gaan. Maar wat ik wel goed vind aan het advies van Berenschot is dat er wel een rol voor ons is waar wij kunnen toezien op de stichting bijvoorbeeld. En de heer Rustebiel van D66 noemde het ook al: goede statuten. Dat is natuurlijk ook iets waar wij aan de voorkant goed actief kunnen zijn, dus aan die zaken zit ik te denken. Dus ik vind het advies op zich goed van Berenschot. We hebben een regioberaad, maar ik weet ook dat... Of die hele invulling die zij zeggen of dat moet komen, daar weet ik nog niet van, maar ik wacht gewoon het proces af met het verdere advies.

00:11:46

De voorzitter: Was u klaar met uw woordvoering? Fijn. Dan gaan we nu naar de volgende woordvoering. CDA.

00:11:58

De heer De Haan: Dan pak ik hem er even bij, voorzitter. Helemaal goed. Ik was nog even een dingetje aan het nakijken over de governance, maar helemaal prima. Dan probeer ik het er nog wel even in te verwerken. Voorzitter, ik denk dat het goed is dat de wethouder haar bijdrage net ook begint met woorden over de herstel en versterking. Ik denk dat dat ook een... Dat dat ook het juiste begin is en dat we dat altijd ook voor ogen moeten houden. En dat is uiteindelijk wat natuurlijk het van belang is om echt dat vertrouwen ook voor Groningen weer terug te vinden, dat die, dat herstel en versterking, dat dat voorspoedig gaat. Dat het op een goede menselijke manier maat, met een goede menselijke maat gaat. Als we dan kijken naar deze Economische Agenda, dan is het CDA blij met de uitwerking eigenlijk van het kader, wat we ook eerder besproken hebben.

00:12:41

De heer De Haan: Het is een goede volgende stap, ook richting het uitvoeringsplan, waar we straks natuurlijk weer naartoe gaan en waarbij het allemaal een stuk concreter gaat worden. Het is ook fijn dat het begint met een analyse, zodat het ook duidelijk laat zien welke opgaven er in onze regio liggen, grote opgaven, om uiteindelijk op hetzelfde, om uiteindelijk Groningen en Noord-Drenthe op hetzelfde niveau te brengen als het landelijke gemiddelde. Ik denk dat de Partij van de Arbeid net ook terecht noemde, als je kijkt naar wat er gebeurt in de wereld, dan laat het ook zien dat wij inderdaad minder afhankelijk willen worden van andere landen. Dat biedt wat ons betreft ook heel veel kansen juist ook voor Groningen. Op het gebied van de zorg werd net al genoemd, op het gebied van energie, ICT et cetera. Echt om ook zelf meer te gaan doen, om niet...

00:13:26

De heer De Haan: Om ook zelf hoofdkantoren, zelf ketens te gaan opzetten. Ik denk dat Groningen daar een hele geschikte plek voor is. En in deze Economische Agenda ligt tegelijkertijd ook een grote verantwoordelijkheid voor ons als gemeente en zeker ook als economische motor van deze regio. Juist als je ook kijkt naar de uitdagingen bijvoorbeeld in het oosten van onze provincie. En wat ons betreft, is dat ook een oproep of een taak aan ons college om te zorgen dat bijvoorbeeld kansrijke initiatieven die in onze stad ontwikkeld worden, dat die ook landen in juist die delen van de regio die die extra hulp kunnen gebruiken of waar extra uitdagingen liggen. En wat eigenlijk ook past bij hoe het college hier in onze gemeente opereert. Juist daar investeren waar de uitdagingen wellicht wat groter zijn.

00:14:13

De heer De Haan: Dus ik denk dat wij als economische motor ook een grote verantwoordelijkheid hebben in de Economische Agenda om juist ook te kijken naar die plekken in Groningen die wel een zetje kunnen gebruiken. Wat mijn fractie spannend vindt, is wel dat je bij tal van discussies - ook in onze raad, maar ook breder - heel vaak hoort dat er voor financiële problemen gekeken wordt naar Nij Begun. Dat legt wat ons betreft ook echt wel een verantwoordelijkheid bij de stichting en de gemeenschappelijke regelingen et cetera wat we straks hebben om hier wel strak op te zitten, dat we juist wel structureel gaan investeren in onze regio en dat het niet hapsnap in projecten wordt wat wij financieel niet rondkrijgen. Als we dan kijken waar het wel in deze, in het stuk echt concreet wordt, dan word ik wel enthousiast als sportliefhebber. Lees ik bijvoorbeeld over een marathon of een sportmuseum.

00:15:01

De heer De Haan: Dat zijn wel ideeën wat mijn fractie wel aanspreekt. Maar nog zonder gekheid, als we kijken naar deze Economische Agenda is het ook belangrijk... Ik denk dat ook de VVD, ik weet het niet zeker meer, het noemde dat we uiteindelijk ook zorgen dat het geld op een goede manier wordt uitgegeven en dat er niet te veel geld naar overhead gaat.

00:15:21

De voorzitter: We zijn natuurlijk wel blij met alle lovende woorden, maar wel een beetje tot een afronding komen.

00:15:25

De heer De Haan: Dat ben ik bijna. Tenslotte de randvoorwaarden die van belang zijn. Belang van een Lelylijn, netcongestie, voldoende financiële middelen voor gemeenten, voldoende aanleg van voldoende woningen. Uiteindelijk is dat natuurlijk randvoorwaardelijk om deze economische motor tot de... Of de Economische Agenda tot een succes te brengen.

00:15:42

De voorzitter: Daar wilde GroenLinks toch wel wat aan toevoegen.

00:15:45

Mevrouw Jones: Want ik wilde inderdaad zeggen, hoe kijkt de heer De Haan... Want we hebben het daar vaker over gehad en daar waren we het ook over eens, over de randvoorwaarden. We zien natuurlijk ook vandaag dat een Lelylijn geofferd kan worden. Ik denk dat we het daar allebei mee eens zijn, dat dat niet het doel is dat Nij Begun-geld daarheen gaat. Maar hoe ziet de heer Van de Haan - de heer Van de Haan, de heer De Haan dat als we het hebben over het behalen van die randvoorwaarden, dat we aantrekkelijk moeten zijn voor toeristen, voor werknemers, als die randvoorwaarden onder druk komen te staan?

00:16:19

De heer De Haan: Voorzitter, daar ligt dus een grote verantwoordelijkheid, ook van het Rijk. Dus dat we zo'n Lelylijn kunnen realiseren, dat er voldoende woningbouw... Voldoende woningen worden gebouwd, dat er slagen worden gemaakt met die netcongestie. En natuurlijk hebben we daar als gemeente zelf een verantwoordelijkheid in. Maar ik denk ook dat die oproep vanuit Groningen richting Den Haag luid en duidelijk moet zijn.

00:16:43

De voorzitter: Hij heeft drieënhalve minuut gesproken en in drie minuten zie ik geen handen. En dan komen de laatste tien seconden, komen alle handen.

00:16:50

De heer De Haan: Vind ik ook jammer, voorzitter. Vind ik ook jammer.

00:16:52

De voorzitter: Volgende woordvoering, Partij voor het Noorden.

00:16:56

De heer Hekert: Dank u, voorzitter. De gaswinning. Het is de reden dat de Partij van het Noorden ooit is opgericht. Al bijna twee decennia vragen wij om structurele compensatie voor Groningen. Economisch, sociaal dan wel psychologisch. Telkens weer moeten we vaststellen dat de erkenning van die schuld veel te lang op zich heeft laten wachten. Het herstel van vertrouwen, van gemeenschap, van bestaanszekerheid, dat duurt nog veel langer. Desondanks, voorzitter, wil mijn fractie niet blijven hangen in het verleden. Geen Calimero-verhaal, geen vingerwijzen. Ook wij willen vooruit. En juist daarom is het heel goed dat we überhaupt spreken over de Economische Agenda. Er ligt eindelijk iets dat breed inzet op perspectief, op nieuwe kansen voor Groningen en Noord-Drenthe. En dat juichen wij natuurlijk toe.

00:17:38

De heer Hekert: In de conceptagenda wordt verder nadrukkelijk gesteld dat de Economische Agenda er niet is voor investeringen in grootschalige infrastructuur, openbaar vervoer en woningbouw. Dat zou tot het reguliere beleid van een landelijke overheid behoren. Maar tegelijkertijd wordt erkend dat juist die opgaven bepalend zijn voor het economisch perspectief van Groningen en Noord-Drenthe.

00:17:56

De voorzitter: Dat is een interruptie van de Partij voor de Dieren.

00:17:59

De heer Van Zoelen: Dank. Nij Begun is niet bedoeld voor investeringen in infrastructuur. En nu zag ik wel dus in het plan staan dat de verbindingen gelegd moet worden met Airport Eelde. Wat vindt u daarvan?

00:18:12

De voorzitter: Partij voor het Noorden.

00:18:14

De voorzitter: Het is een van de kleinere voorbeelden inderdaad die wel van toepassing zijn op de ICT bijvoorbeeld, infrastructuur. Maar in bredere lijnen is het een gedeelde verantwoordelijkheid.

00:18:25

De voorzitter: Partij voor de Dieren.

00:18:26

De heer Van Zoelen: Als ik het goed begrijp, vindt Partij voor het Noorden dat het Nij Begun-geld geïnvesteerd moet worden in een bodemloze put zoals Airport Eelde.

00:18:34

De voorzitter: Partij voor het Noorden.

00:18:35

De heer Hekert: Nee, ik licht het nog even verder toe. Staat ook in mijn woordvoering. Wat onze vrees is, als Den Haag straks niet over de brug komt, de agenda alsnog op losse schroeven komt te staan. Zonder goede bereikbaarheid, fatsoenlijke huisvesting en infrastructuur is er geen economisch herstel. Mijn fractie roept de regionale overheden daarom op om dit punt scherp te bewaken, zoals het college ook al terecht aangeeft in haar zienswijze, want anders komt het inderdaad in een bodemloze put terecht. Wat de rest van de zienswijze betreft, we kunnen ons daar volledig in vinden. De richting is goed, de ambities zijn stevig en Groningen verdient die brede en structurele aanpak. Dank u.

00:19:10

De voorzitter: Student en Stad.

00:19:11

Mevrouw Van Heteren: Dank u, voorzitter. Wat ons betreft, ligt er eigenlijk wel een sterk verhaal op tafel. De doelstellingen zijn helder en we kunnen ook het erg waarderen de brede samenwerking en betrokkenheid waarmee deze agenda tot stand is gekomen. We zien voornamelijk vooral in doel 3 van deze agenda, namelijk het doel om talent in de regio te behouden, heel veel potentie en we zijn ontzettend blij dat het er zo in verwerkt is, als we kijken naar het percentage afgestudeerden wat deze regio verlaat.

00:19:41

De voorzitter: De VVD.

00:19:43

Mevrouw Jacobs-Setz: Als we talenten in de regio gaan behouden, kunnen we dan ook een afspraak maken hoeveel Student en Stad talent in de regio behouden blijft en dat die niet allemaal zodra ze afgestudeerd zijn en raadslid af zijn de vlucht naar het westen neemt?

00:19:53

De voorzitter: Student en Stad.

00:19:55

Mevrouw Van Heteren: Dank u wel, voorzitter. We kunnen dat zeker gaan evalueren een keer. Maar om even terug te gaan naar de Economische Agenda, we vinden, het is een enorm mooi doel, maar we zijn wel nog een beetje huiverig van hoe die uitvoering zal worden. En we willen daarbij ook wel graag aangeven of meegeven dat, het kan soms wel moeilijk zijn de jonge studenten in de praktijk te bereiken en daarom vinden we het belangrijk om dus mee te geven dat bij de uitvoering zij ook worden betrokken om te kijken hoe we ze het best kunnen bereiken en behouden. En daarnaast in dat licht willen we ook graag meegeven iets wat ons opviel in de sociale agenda, wat hier natuurlijk los van staat, maar waar... Daar is gekozen om bij een deel van de financiële middelen vrij te maken 10 procent om te reserveren voor ideeën van initiatieven vanuit jongeren, mbo-, hbo- en WO- studenten.

00:20:52

Mevrouw Van Heteren: En we denken dat een vergelijkbare aanpak voor de Economische Agenda misschien ook nog wel een waardevolle toevoeging zou zijn. En tot slot, we steunen dus de lijn van deze agenda en hopen dat er in de uitvoering

voldoende aandacht blijft om jongeren en studenten niet alleen te behouden, maar ook actief mee te laten bouwen aan de toekomst van onze regio.

00:21:14

De voorzitter: Helder. Dan gaan we naar de laatste woordvoering van de PVV.

00:21:17

Mevrouw Blauw: Dank u wel, voorzitter. Voorzitter, er is veel werk gestoken in het opstellen van de Economische Agenda. Daarvoor alle hulde. De Economische Agenda richt zich op economische structuurverkenning om de brede welvaart in de regio te vergroten. Zoals al veelgenoemd, de Sociale en Economische Agenda, ziet de PVV-fractie als een integraal geheel. Dat betekent dat de komende jaren intensief zal moeten worden gewerkt aan het creëren van goede opleidingen die tegemoetkomen aan kansrijke bedrijvigheid en werkgelegenheid die een goed besteedbaar inkomen voor onze inwoners zal genereren. Investeren derhalve in bedrijvigheid, waar onze regio sterk in is, in landbouw, visserij, industrie, maakindustrie en wellicht vrijetijdseconomie. De PVV ziet dat Groningen wordt opgesplitst in twee snelheden: een rijk paradijsje in de stad en een steeds verder verpauperde regio daarbuiten. Daarom vragen wij: hoe garanderen we dat dit geld niet blijft steken in de stad, maar ook onze dorpen bereikt?

00:22:10

Mevrouw Blauw: Of mogen straks Pekela en Stadskanaal weer toekijken hoe er in Groningen Stad nog een [onhoorbaar 00:22:14] met subsidie voor een handjevol hipsters?

00:22:17

De voorzitter: Voordat je naar de volgende zin gaat, heeft u nog een interruptie van de Partij voor de Dieren.

00:22:22

De heer Van Zoelen: Mooi om te horen dat de PVV ook kansen ziet in de landbouw. En daar liggen ook grote opgaven. En heeft de PVV ook gezien dat juist in die landbouw grote kansen liggen als het gaat om bijvoorbeeld het maken van biobased materialen om duurzaam te bouwen voor recycling en dat daar echt grote kansen liggen, bijvoorbeeld voor de eiwittransitie. En dat die veeteelt weg kan en dat we die boeren echt ook een toekomst kunnen geven. Ziet de PVV ook die mogelijkheden met Nij Begun?

00:22:51

De voorzitter: PVV.

00:22:57

Mevrouw Blauw: Voorzitter, volgens Partij voor de Dieren ademen koeien CO₂ uit, is een boer en uitstervend ras. Wij vinden dat... Laat de boeren leven, want zonder boeren geen eten en zonder eten geen biologische quinoa lattes. Dus nee, daar zijn wij het niet mee eens.

00:23:15

Mevrouw Blauw: Heeft u nog eerst een vraag van Partij voor de Dieren.

00:23:19

De heer Van Zoelen: Hier moet ik even op reageren, want er worden mij een paar

woorden in de mond gelegd dat wij de boeren als een uitstervend ras zien. Want als wij onze doelen van de Partij voor de Dieren willen verwezenlijken, hebben we die boeren juist nodig. En het is juist die boer die kan zorgen dat wij naar een plantaardige voeding over kunnen gaan en juist Nij Begun, hier liggen kansen, hier ligt werkgelegenheid. Dus begrijpt PVV mijn punt dat juist hier ook kansen liggen en om die boeren juist een toekomstperspectief te geven. Dat wou ik vragen.

00:23:50

Mevrouw Blauw: Mijn antwoord is eigenlijk hetzelfde, want als we de lijn van de Partij voor de Dieren volgen, dan blijft er geen boer meer over.

00:23:58

De voorzitter: Voordat u... Sorry, had u nog een interruptie van D66.

00:24:03

De heer ...: Dank, voorzitter. Ja, we hebben in Groningen een verleden waarin stad en ommeland te vaak tegenover elkaar hebben gestaan. Gaat de laatste jaren beter. Ik denk dat u met uw woordvoering juist die tegenstelling vergroot. En is een economie ook niet gewoon een regionaal iets waarbij een fabriek in Pekela positief is voor de stad, net zo goed als dat een kennisinstelling belangrijk is voor een fabriek in Pekela? Is het niet gewoon één economie die we hier hebben met elkaar?

00:24:25

Mevrouw Blauw: Juist, maar in de praktijk zien we dat het gewoon niet werkt. Dat gewoon die regio's of die gemeentes gewoon achterblijven bij de stad en dat er gewoon te weinig geld... Er moet daar geld daarheen gaan waar dat het hardst nodig is. De PVV ziet dat Groningen wordt opgesplitst in - daar was ik al - scepsis heeft de PVV-fractie over het thema duurzame energie, wel bekend, om... Wacht even.

00:24:49

De voorzitter: U was net gebleven bij de hippies.

00:24:55

Mevrouw Blauw: Mijn ding verschuift helemaal, dus dat is niet helemaal... Zo. Omdat wij vrezen dat veel geld zal verdampen in de energieverspillende projecten vanwege de aanzienlijke subsidiebedragen die daar permanent voor nodig zijn. Mooi, maar hoe voorkomt het college dat gewone mensen, mkb'ers, boeren en gezinnen opdraaien voor nog hogere lasten? Of krijgen we straks subsidies om een duurzame hangmat te kopen, terwijl de energierekening verdubbelt? Tot slot, jongeren in - dat is ook al een aantal keren genoemd - in Noord-, Midden- en Oost-Groningen verdienen toekomstperspectief. Het is belangrijk om hen aan werk te helpen in hun eigen regio in plaats van ze massaal richting de Randstad te laten vluchten.

00:25:40

Mevrouw Blauw: Voorzitter, dromen mag, maar in Groningen staan we nog met beide benen in de Groningse klei. Niet in de luchtfietserij van linkse idealen. En wij vinden: doe het nou eens gewoon voor de gewone mensen. En wij vragen rekening te houden met de belangrijkste adviezen uit de punten van het... Of van het advies van Berenschot. Dank u wel.

00:25:55

De voorzitter: Volgens mij zijn we erdoorheen.

00:26:03

De heer ...: Mag ik één vraag stellen? Eén vraag stellen, voorzitter.

00:26:06

De voorzitter: We zijn er doorheen. Ik heb alleen... Gaan we doen. Ik ga jou nog even een... Dit was allemaal fijn. En dan hebben we nog even een kort terugmoment voor de wethouder.

00:26:26

Mevrouw ...: Dank u wel, voorzitter. Ik wilde er even een wat groter punt uitlichten, dat gaat over de governance, waar net even een goede wisseling van gedachten was over die rol van raden en staten en hoe zou dat vormgegeven willen worden? Ik wil u meegeven dat dit niet het enige moment is dat u er iets over kunt zeggen. Want als het advies Berenschot wordt opgevolgd, zullen ze wel wat met de... Zullen we wel met de raden en staten moeten, wat namelijk de raden en staten beslissen of we een gemeenschappelijke regeling gaan opheffen. Dus daar bent u bij. Dus zojuist ging het even over het vastleggen van statuten en kaders en volgens mij is dat heel goed om daar een vervolgesprek... Dus dat wordt verder uitgewerkt, om daar ook vooral bij te zijn en ook te kijken wat leg je nu bij die GR neer en uiteindelijk bij de stichtingen?

00:27:15

Mevrouw ...: Dus hier houdt het niet op. Sterker nog, u bent bevoegd tot het oprichten van een gemeenschappelijke regeling met elkaar en niemand anders, dus daar zijn de raden en staten toe bevoegd. Dus volgens mij belangrijk om daar gewoon de goede gesprekken, ook met Berenschot... Volgens mij hoeft u daar helemaal niet, want er ging ook een discussie over een ander bureau. Zou ik u niet aanraden. Hier is goed over nagedacht. En verder wil ik nog wel op... Maar ik bedoel, dus daar kan dan ook gewoon met dit bureau en de kwartiermaker van gedachten over worden gewisseld. Ik zou verder willen blijven benadrukken dat het in de uitvoeringsstructuur wel belangrijk is dat ook de andere twee O's, dus de ondernemers en de onderwijsinstellingen, ook voldoende positie krijgen.

00:28:02

Mevrouw ...: Want wij kunnen zeggen dit moet er gebeuren, dat moet er gebeuren. Maar uiteindelijk geldt ook wie betaalt mee bepaalt. En als we dat los willen krijgen, dan is dat wel heel belangrijk, denk ik. En dat wordt ook door die beide partijen aangegeven. Dus vandaar dat ik eraan hecht om dat nog een keertje hier te benadrukken. Dus u blijft er gewoon bij betrokken en invloed op houden. Dan, de SP heeft wat gezegd over dorpswinkels en het belang daarvan. Wilde ik even wat over zeggen. Hm? Bijvoorbeeld. Er staat ook een stuk over in de Economische Agenda, op pagina 46 om precies te zijn, over het belang van horeca en winkels in kleine dorpen. Het is natuurlijk wel zo dat het weer een plus moet zijn, dus daar ging ook al even het debat over. Het moet elke keer een plus zijn. Maar er staat wel wat over in.

00:28:50

Mevrouw ...: Kwaliteit van werk hadden we het denk ik ook al over gehad. Dat gaat ook over kwalitatieve werkgelegenheid met goede lonen en waar de werknemers ook wat aan hebben. Volgens mij is dat niet alleen kwantiteit, maar kwaliteit. Daarom staat die in de zienswijze ook benoemd. Evaluatie van de ChristenUnie is zeker niet bedoeld om twee keer in 30 jaar te gaan evalueren. Staat voor Groningen is net wat

over gezegd, maar volgens mij zou je ook dat met de discussie over de governance moeten inregelen dat je gewoon periodiek elk jaar opnieuw kijkt: zijn we nog op de juiste koers, en een aantal keren vaker. Partij van de Dieren zijn eigenlijk heel van: stop maar met die vrijetijdseconomie. Ik vond dat wel vrij kort door de bocht, omdat u later zei: het is zo belangrijk voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

00:29:39

Mevrouw ...: Maar juist hier werken veel mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. En sport en cultuur is ook vrijetijdseconomie. Vrijetijdseconomie is ook heel erg belangrijk voor ons inwoners. Dus niet alleen om mensen te trekken, maar ook gewoon om een aantrekkelijke stad en provincie te zijn waar wat te beleven is. En dat gaat ook over de borgen en dat gaat ook over de kerken, dus dat kun je heel breed interpreteren. En volgens mij is het gewoon van heel erg groot belang - en dat kwam ook net in het debat nog wel aan de orde - dat we met elkaar moeten blijven bewaken op de grote lijnen dat we echt een grote plus gaan zetten voor onze regio. Dat we moeten sturen op goede resultaten, dat we zo snel mogelijk moeten gaan uitgeven. Er komen ook al voorstellen langs de Stuurgroep Economische Agenda.

00:30:27

Mevrouw ...: Een van die voorstellen wordt u binnenkort over geïnformeerd, want de winkel, we hebben afgesproken, de winkel blijft wel open, maar uiteindelijk moet dat voor lange termijn in deze governance geregeld worden. Dus het is niet zo dat de kwartiermaker geen voorstellen doet om dingen te gaan uitgeven omdat het gewoon wel moet. De winkel moet draaien voor onze inwoners en de bedrijven. En tot slot, we moeten het goed wegen, want het moet uiteindelijk noch door raden en staten noch door individuele bedrijven een grabbelton worden. Het moet een plus zijn om uiteindelijk tot een beter sociaaleconomisch eindbeeld van Groningen te komen. Voorzitter, daar wilde ik het bij laten.

00:31:06

De voorzitter: Had u wel, bij uw eerste briefje, had u een interruptie van de VVD en de Partij voor de Dieren.

00:31:13

Mevrouw Jacobs-Setz: Eigenlijk, voorzitter, omdat mijn buurman en ik een onderonsje hadden gewoon nog een vraag over de governance. We hebben het nu over de governance van de Economische Agenda en het is me even ontschoten hoe we dat gesprek hebben gevoerd bij de Sociale Agenda. Gaat een governance voor beide agenda's gelden of kan het ook verschillen? En ik ben ook blij met uw - even mijn tweede direct ook - blij met uw woorden over de vrijetijdseconomie, want ik denk ook dat dat als banenmotor ook een hele grote kans is. Dat werd wat onbenoemd. Want als je ziet waar wij op de - een nieuw woord heb ik geleerd laatst - op de museale infrastructuur staan, staan we daar heel laag op. En uit dit rapport kwam ook dat er maar 1,3 procent van de overnachtingen vindt in onze provincie plaats, dus daar liggen volgens mij ook kansen. Dus daar ben ik heel blij mee.

00:31:56

De voorzitter: Kunnen we eerst even volgens mij naar... Mevrouw Jones kan ook nog even reageren.

00:32:01

Mevrouw Jones: Dank u wel, voorzitter. Vanuit het regioberaad is dit ook een van de punten die is meegenomen. Dus de kwartiermaker voor de Sociale Agenda heeft niet om een onderzoek gevraagd. Dus het was echt specifiek voor de Economische Agenda. Maar er is toen ook wel geopperd in het regioberaad van: zou dat dan hetzelfde kunnen zijn voor een Sociale Agenda of niet? Dus ik zou zeggen: wordt vervolgd.

00:32:24

Mevrouw ...: Voorzitter, het is inderdaad in het kader van de economische agenda... En dat heeft ook te maken met... We hebben natuurlijk voorbeelden in Twente en Brainport Eindhoven gezien van: hoe ga je echt wat met elkaar doen, maar hoe borg je dan ook dat publieke belang? Bij de Sociale Agenda loopt wel gewoon veel meer rechtstreeks in middelen bijvoorbeeld naar projecten, naar de gemeente of naar het onderwijs. Dus daar is nu een stuurgroep op en ook daar wordt het geadresseerd. Maar het is niet per definitie dat deze structuur ook voor de Sociale Agenda hetzelfde is. Ik zou het u ook niet aanraden, want het zijn wel wezenlijk andere dingen. Bijvoorbeeld bij de Sociale Agenda heb je al een GR PGNZ die over gezondheid gaat bijvoorbeeld. Je hebt de arbeidsmarktregio waar uw raad ook over wordt geïnformeerd met daarin al de verschillende subregio's die ook een deel gaat uitvoeren.

00:33:17

Mevrouw ...: Dus dat is ook iets waar de heer Nijboer ook met het Regioberaad naar gaat kijken, naar de rollen van raden en staten daarbij. Maar het is anders dan de Economische Agenda, voorzitter.

00:33:28

De voorzitter: Hadden we nog wat dingetjes van de Partij voor de Dieren. Ik sla u niet over. Ik wilde u nu een moment geven.

00:33:35

De heer Van Zoelen: Dank. Ik wil daar toch even op terugkomen over het punt van de vrijetijdseconomie, dat er even in het frame wordt gedrukt van dat in die bedieneconomie, dat daar juist mensen kunnen werken met een achterstand op de arbeidsmarkt. Terwijl het juist het punt is, er zijn ook andere kansen op de arbeidsmarkt, ook voor mensen met een arbeidsbeperking, om volwaardig mee te kunnen doen. Er zijn meerdere sectoren, dus mijn punt was van: we moeten goed kijken, strategisch omgaan met de beschikbare capaciteit over de volle breedte. En dan is het de vraag van: we hebben diverse rapporten ook gezien over die vrijetijdseconomie. Hoe megalomaan je wil maken. Prima dat daar iets uitkomt.

00:34:16

De heer Van Zoelen: Maar ik wil niet meegaan in dat frame van dat wij niet mensen met een beperking op de arbeidsmarkt die kansen willen ondernemen door bijvoorbeeld tegen de vrijetijdseconomie te zijn. Dus dat punt wil ik wel even maken.

00:34:29

Mevrouw ...: Voorzitter, ik zeg dit omdat - niet vanuit mezelf - maar omdat een hoogleraar arbeidsmarktbeleid zijnde Jouke van Dijk, heeft gezegd: de regio Groningen moet hier... Dit is een kans die ze nu laten liggen. Niet alleen omdat daar

ook bestedingen in zitten, maar juist in die sector kunnen mbo'ers met bijvoorbeeld 1-, 2-niveau nog heel goed werk vinden. En ik vind het belangrijk om dat aan u terug te geven, dat het juist voor die groep veel werkgelegenheid biedt.

00:35:01

De voorzitter: Dan heb ik hier op papier staan: kan ik als conclusies van de bespreking het volgende vaststellen? Maar dan heb ik het geluk dat we de griffier hebben die heeft meegeschreven. Dus die heeft meegeschreven en komt dan nog terug met al jullie punten. Dus heel erg bedankt voor jullie aanwezigheid. Excuus. Mevrouw Jones.

00:35:22

Mevrouw Jones: Dank u wel, voorzitter, met de Sociale Agenda hebben we het zo gedaan, dat zal nu niet helemaal kunnen in een motie, maar wel dat we gezamenlijk nog even een reactie maken in overleg natuurlijk met de input van de griffie. En ik wilde zeggen, ik wilde mij daar wel voor opwerpen. Goed, ik schrijf graag met anderen mee, dus als de heer Haan of anderen zich aanbieden dan...

00:35:49

De voorzitter: Dan sluit ik nu wel deze sessie.